

Creixement de l'economia espanyola: quantitat i qualitat?

Per prendre el pols de l'activitat ens solem fixar en el creixement del PIB. Des d'aquesta perspectiva, la dinàmica més recent de l'economia espanyola està sent una mica millor del que s'esperava. I, si ampliem la perspectiva a les últimes dècades i comparem la seva evolució amb la de les economies europees més grans, també obtenim un missatge positiu. De tota manera, una anàlisi dels factors que han impulsat el creixement matisa el que sembla un bon funcionament.

Posem xifres a aquestes afirmacions. L'economia espanyola va tancar el 2022 amb un creixement del 5,5%, un ritme d'avanç elevat, molt similar al que es contemplava al començament de l'any passat, abans de l'esclat de la guerra a Ucraïna, i clarament superior al que es va arribar a considerar cap a la meitat del 2022, quan es va témer que l'impacte del conflicte podria ser substancial. Així, ara com ara, l'economia espanyola està superant l'impacte de la crisi energètica millor que els principals països europeus, els quals van tancar l'any passat amb un ritme d'avanç entre 1,5 i 2,5 p. p. per sota del registrat a Espanya. De tota manera, també cal remarcar que una part de la diferència és deguda a la major embranzida cíclica de l'economia espanyola, que encara està recuperant el terreny perdut durant la pandèmia.

L'avantatge respecte als principals països europeus es manté si es considera un període de referència més ampli. Per exemple, des de l'any 2000, el creixement mitjà de l'economia espanyola ha estat de l'1,6%, clarament per damunt dels registres d'Alemanya i de França, de 0,4 p. p. i de 0,3 p. p., concretament. Respecte a Itàlia, l'avantatge en termes de creixement és fins i tot superior, d'1,2 p. p. No són xifres menors, en especial quan es mantenen durant tant de temps.

No obstant això, els factors en què es basa el creixement són tant o més importants. Dit d'una altra manera, la qualitat és tant o més important que la quantitat. En el cas de l'economia espanyola, el creixement del PIB ha anat acompanyat d'un augment remarcable de la població. En concret, des de l'any 2000, ha crescut, de mitjana, a un ritme del 0,7% anual. En canvi, a Alemanya, a França i a Itàlia, ha augmentat a un ritme anual mitjà del 0,1%, del 0,5% i del 0,2%, respectivament.

Així, el PIB per capita d'Espanya l'any 2022 era un 14% superior al de l'any 2000, però cal dir que el gros de l'avanç es va concentrar en els anys previs a la crisi financera i immobiliària. De fet, l'any passat, es va recuperar el PIB per capita assolit el 2007.

En positiu, destaca Alemanya, on, en les dues últimes dècades, el PIB per capita ha incrementat de manera substancial la distància en relació amb Espanya. Malgrat que el creixement del PIB alemany és inferior el d'Espanya, el d'Espanya se sustenta en un major creixement de la productivitat. Aquesta base, més sòlida, és la que, en última instància, permet un major augment de la qualitat de vida del conjunt de la població. A França, l'augment del PIB per capita des de l'any 2000 ha estat similar al d'Espanya. En canvi, l'economia italiana es troba al pol oposat: porta dues dècades estancada, sense gairebé créixer ni en termes absoluts ni tampoc en relació amb la seva població. Així, el PIB per capita italià del 2022 era molt similar al de l'any 2000.

El camí que pren una economia no està escrit, depèn de les polítiques públiques que s'implementen i de la capacitat emprendora i innovadora de la seva població. Respecte als grans països europeus, l'economia espanyola es troba en un punt intermedi. Podria haver pres un camí pitjor, però també un de molt millor.

Oriol Aspachs
Març 2023